

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ A. M., 2/ C. M., 3/ I. M.**, zastúpených JUDr. A. K., advokátom so sídlom v M., Z. č. X., proti žalovanej **K. M.**, zastúpenej JUDr. G. I., advokátkou so sídlom v B., M. č. X., **o určenie dedičského práva**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 41 C 361/2009, o dovolaní žalobcov 1/-3/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2012, sp.zn. 5 Co 536/2011, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie žalobcov 1/-3/ **o d m i e t a**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 3. októbra 2011, č.k. 41 C 361/2009-221 zamietol návrh žalobcov 1/-3/ (žalobkyňa 3/ vstúpila do konania právoplatným uznesením Okresného súdu Bratislava V z 11. augusta 2010, č.k. 41 C 361/2009-144) a určil, že žalobcovia 1/-3/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanej náhradu trov konania k rukám jej advokátky JUDr. G. I. v sume 457,95 Eur v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovia sa žalobou podanou na súde 21. októbra 2009 domáhali, aby súd v zmysle § 175y O.s.p. určil, že sú nositeľmi dedičského práva po poručiťke A. K. v dedičskej veci vedenej pod sp.zn. D 556/1984, D 567/1993, D not 105/1994, pretože žalovaná dedila z nepravého závetu. Žalobcovia vyvodzovali naliehavý právny záujem, ktorý je základným predpokladom pre prejednanie určovacej žaloby súdom, jednak z ustanovenia § 175y ods. 2 O.s.p., jednak spravodlivosťou usporiadania veci. Súd prvého stupňa po vykonaní dokazovania výsluchom žalobcov, spismi a listinami v odôvodnení svojho rozhodnutia uzavrel, že žalobcovia podmienku existencie naliehavého právneho záujmu v konaní nespĺnili a z tohto dôvodu musel návrh zamietnuť.

Za ďalší nedostatok určovacej žaloby súd považoval neúplné určenie okruhu žalovaných osôb a poukázal tiež na premlčanú lehotu na podanie prípadnej žaloby o vydanie dedičstva (§ 105 OZ). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a plne procesne úspešnej žalovanej priznal náhradu trov konania vo výške 457,95 Eur.

Na odvolanie žalobcov 1/-3/ Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. apríla 2012, sp.zn. 5 Co 536/2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že napadnutý rozsudok preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p., odvolanie prejednal mimo odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne, preto odvolaniu žalobcov nemožno vyhovieť. Podľa odvolacieho súdu súd prvého stupňa správne ustálil záver, že na podanej žalobe neexistuje naliehavý právny záujem a vzhľadom na absenciu tejto podmienky, stanovenej na prejednanie určovacej žaloby, musel súd prvého stupňa návrh zamietnuť. Odvolací súd sa s týmto právnym hodnotením stotožnil a napadnuté rozhodnutie považoval za správne, preto sa v celom rozsahu stotožnil i s jeho odôvodnením a vo svojom rozhodnutí sa obmedzil len na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa tak, ako mu to umožňuje § 219 ods. 2 O.s.p. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 písm. a/ a § 151 ods. 2 O.s.p. s tým, že žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si ich nevyčísliť.

Rozhodnutie krajského súdu napadli v celom rozsahu dovolaním podaným prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobcovia 1/-3/, ktorí ho žiadali zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania pritom vyvodzovali z toho, že im postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a dovolanie odôvodnili aj tým, že konanie je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Podľa tvrdenia žalobcov sa krajský súd procesnej vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dopustil tým, že nenariadil pojednávanie na prejednanie odvolania, čím konal v rozpore s ustanovením § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p., podľa ktorého mal obligatórne nariadiť pojednávanie, pretože to vyžadoval dôležitý verejný záujem. Odvolací súd tak odňal

žalobcom možnosť konať pred súdom, čím došlo k porušeniu ich ústavného práva na spravodlivý proces zahŕňajúci právo na verejné prerokovanie vecí. Dovolatelia v tejto súvislosti poukazovali na uznesenie dovolacieho súdu z 29. septembra 2009, sp.zn. 4 Cdo 113/2009.

Pokiaľ ide o dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p., dovolatelia boli toho názoru, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil všetky predložené dôkazy týkajúce sa preukazovania naliehavého právneho záujmu v predmetnej veci. Žalovaná podľa nich nepredložila žiaden relevantný doklad vyvracajúci ich tvrdenie, že závet A. K. bol falšovaný. Pokiaľ ide o okruh účastníkov konania, túto skutočnosť žalobcovia nevedeli, nakoľko nemali k dispozícii predmetný závet poručiťky (ktorý v origináli nebol predložený ani počas celého konania). Ani predložené dôkazy vo forme listín a tiež znalecký posudok nestačili na to, aby podľa súdu uniesli dôkazné bremeno. Pochybenie súdu dovolatelia videli aj v tom, že sa nemohli domáhať vydania dedičstva samostatnou žalobou preto, že neboli účastníkmi dedičského konania, a teda im chýbala aktívna legitímácia na podanie takejto žaloby.

Žalovaná sa k podanému dovolaniu vyjadrila prostredníctvom svojej právnej zástupkyne. Okrem iného uviedla, že prípustnosť dovolania tak, ako ju podali dovolatelia, nie je daná, nakoľko v konaní nebol preukázaný dôležitý verejný záujem. Pokiaľ ide o ostatné tvrdenia dovolateľov, k tým uviedla, že žalovaná sa stala vlastníčkou sporných nehnuteľností na základe Rozhodnutia Štátneho notárstva Bratislava 4 v Bratislave zo dňa 16. augusta 1984, sp.zn. D 558/84, ktorému predchádzalo riadne zistenie skutkového stavu a dodržanie všetkých v tom čase platných právnych noriem. Dedenie podľa nej prebehlo zákonným spôsobom. Žalovaná navrhla, aby odvolací súd dovolanie žalobcov 1/-3/ podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol, a v konaní si zároveň uplatnila náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (241 ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým jeho prípustnosť a dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania sú podrobne upravené v § 237, § 238 a § 239 O.s.p., pričom v § 238 sú podmienky prípustnosti stanovené pre rozhodnutia odvolacieho súdu vo forme rozsudku, v § 239 pre rozhodnutia vo forme uznesení a v § 237 sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, preto bolo potrebné podmienky prípustnosti v tomto prípade skúmať podľa § 238 a podľa § 237 O.s.p.

Podľa § 238 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ďalej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Vzhľadom k tomu, že v prejednávanej veci sa nejedná o žiaden z uvedených prípadov, t.j. dovolanie nesmeruje proti pozmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, nesmeruje ani proti rozsudku, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, nakoľko odvolací súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, dovolanie nebolo podané ani proti potvrdzujúcemu rozsudku s vyslovením prípustnosti dovolania v jeho výroku, ani proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu vo veci neplatnosti zmluvnej podmienky; dovolanie žalobcov nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné.

S prihliadnutím na námietku dovolateľov a tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z väd uvedených v § 237 pís. a/ až g/ O.s.p., odvolací súd sa zaoberal aj otázkou, či sa v konaní na súde nižšieho stupňa nevyskytla niektorá z týchto väd,

t.j. či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo prekážku už prv začatého konania, nepodania návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania pred nesprávne obsadeným písm. a/, b/, c/, d/, e/súdom. Pokiaľ ide o procesné vady podľa § 237 písm. a/, b/, c/, d/, e/, g/ O.s.p., ktoré žalobcovia v dovolaní ani nenamietali, tieto v dovolacom konaní nevyšli najavo, preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť. Pokiaľ ide o procesnú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., namietanú i v dovolaní, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní pred odvolacím súdom skutočne došlo k odňatiu možnosti účastníkov konať pred súdom a dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné ani podľa tohto ustanovenia, nakoľko procesnú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. v konaní nezistil.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu v prejednávanej veci, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia týchto práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom od 1. januára 2012) na pojednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.).

Po preskúmaní spisového materiálu v prejednávanej veci dovolací súd zistil, že krajský súd o odvolaní žalobcov zo 6. novembra 2011 rozhodoval bez nariadenia pojednávania, pričom sa opieral o ustanovenie § 214 ods. 2 O.s.p. majúc za to, že v tomto prípade nebola splnená žiadna z podmienok ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p., za ktorých jedine je odvolacie pojednávanie treba nariadiť. Odvolací súd nemal potrebu zopakovať ani doplniť dokazovanie (§ 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), lebo sa stotožnil so skutkovým stavom a právnym posúdením veci tak, ako ho ustálil súd prvého stupňa a v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. ho ako vecne správne s použitím § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdil. V prejednávanej veci nejde ani

o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a vzhľadom k povahe prípadu má dovolací súd za to, že nejde ani o vec dôležitého verejného záujmu (existencia dôležitého verejného záujmu v konaní sa predpokladá len vtedy, ak by otázky, ktoré sú predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov konania mohla byť významná i pre iné subjekty, o ktoré v preskúmvanej veci nejde (uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6 Cdo 227/2011, 1 Cdo 115/2010 etc.). Odvolací súd z uvedených dôvodov nenariad'oval ústne pojednávanie vo veci a obmedzil sa len na verejné vyhlásenie rozsudku. Postup súdu pri vyhlasovaní rozsudku, ak sa rozhoduje bez nariadenia ústneho pojednávania, je upravený v § 156 ods. 3 O.s.p., ktorý stanovuje, že v týchto prípadoch súd oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ako vyplýva z obsahu spisu, oznámenie o vyhlásení rozsudku bolo vyvesené na úradnej tabuli odvolacieho súdu 20. apríla 2012, teda 6 dní pred vyhlásením rozsudku.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2009 sp.zn. 4 Cdo 113/2009, na ktoré dovolatelia v dovolaní poukázali, podalo výklad ustanovenia § 372p ods. 1 O.s.p. (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 15. októbra 2008) vo vzťahu starej a novej právnej úpravy a ich (ne)použitia aj na konania začaté pred jej účinnosťou. V prejednávanej veci však odvolacie konanie začalo v čase účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 384/2008 Z.z. (v znení platnom od 15. októbra 2008), ktorá umožňuje odvolaciemu súdu (tak ako to bolo vyššie rozvedené s poukazom na § 214 O.s.p.) rozhodnúť o odvolaní aj bez nariadenia pojednávania, s výnimkou taxatívne určených prípadov.

Na základe uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd postupoval v zmysle príslušných zákonných ustanovení, pri prejednávaní veci procesne nepochybil a svojím postupom žalobcom neodňal možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p..

Pokiaľ ide o dôvod dovolania žalobcov spočívajúci v existencii inej vady v konaní, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 1241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), tieto je možné

preskúmať len v prípade, že dovolanie je prípustné, nakoľko tieto, ak by aj boli dané, sami o sebe nezakladajú prípustnosť dovolania, preto sa nimi dovolací súd nezaoberal.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania nie je daná ani podľa § 237 O.s.p., ani podľa § 238 O.s.p. a dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustné. Najvyšší súd Slovenskej republiky ho preto podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 (veta prvá) O.s.p. odmietol bez toho, aby bola preskúmaná vecná správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie § 146 ods. 2 O.s.p., pretože trovy žalovanej vzniknuté s jej vyjadrením k dovolaniu nepovažoval vzhľadom na jeho neprípustnosť, za potrebné na účelne bránenie práva.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. októbra 2012

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Dagmar Falbová